

Belangrijke uitspraken in het kader van toezicht op de naleving van de Leerplichtwet op grond van artikel 5 onder b Lpw

Samenvatting uitspraak Hoge Raad 15 februari 2011

De casus:

In november 2007 houden ouders hun kind thuis. Zij hebben besloten om hun kind op holistische wijze thuis te gaan onderwijzen. De jongere wordt niet uitgeschreven van school, dus er is sprake van ongeoorloofd verzuim. Ouders geven in het eerste gesprek aan dat zij overwegende bedenkingen hebben tegen de richting van het onderwijs binnen redelijke afstand van de woning. Ouders voldoen niet aan de wettelijke eisen die de Leerplichtwet stelt betreffende een vrijstelling van rechtswege, daar de jongere al inschreven stond op een school. Ouders geven aan dat dit in strijd is met het EVRM. Er wordt een proces-verbaal tegen ouders opgemaakt. Ouders zijn het iedere keer niet eens met de uitspraak, zodat de zaak op 15 februari 2011 door de Hoge Raad wordt behandeld.

De overweging van de Hoge Raad:

Volgens artikel 8 lid 1 Lpw kan een beroep op vrijstelling op grond van art. 5 onder b Lpw slechts worden gedaan indien er met een kennisgeving die de verklaring bevat dat tegen de richting van het onderwijs op alle binnen redelijke afstand van de woning gelegen scholen waarop de jongere geplaatst zou kunnen worden, overwegende bedenkingen bestaan. Deze verklaring is volgens lid 2 niet geldig indien de jongere in het schooljaar, voorafgaande aan de kennisgeving, geplaatst is geweest op een school van de richting waartegen bedenkingen worden geuit. In Nederland wordt de bestaande vrijheid erkend van ouders om hun kinderen de school van hun keuze dan wel een zelf opgerichte school waar volgens hun godsdienstige of levensbeschouwelijke opvattingen wordt lesgegeven, te doen bezoeken. Tevens hebben ouders de vrijheid om hun kinderen na schooltijd en in het weekend onderwijs te laten volgen dat in overeenstemming is met hun opvattingen. Deze redenering maakt dat de Hoge Raad heeft besloten dat artikel 8 lid 2 Lpw geen inbreuk is op de gewaarborgde rechten in het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens. De enkele omstandigheid dat een school waarvan de richting aansluit bij haar levensbeschouwing, niet binnen een redelijke afstand van haar woning is gelegen, leidt niet tot een ander oordeel. De Hoge Raad stelt dat ouders de vrijheid hebben om hun - al dan niet gewijzigde - godsdienst of levensbeschouwing in het onderwijs aan hun kinderen tot uitdrukking te (laten) brengen en de overheid eerbiedigt het recht van ouders om zich van dat onderwijs dat overeenstemt met hun eigen godsdienstige of levensbeschouwelijke overtuiging te verzekeren. Dit heeft **niet** tot gevolg dat ouders zijn vrijgesteld van de inschrijvingsplicht en gerechtigd zijn tot het geven van thuisonderwijs, ingeval zich binnen redelijke afstand van de woning **niet** een school bevindt waar onderwijs wordt gegeven dat overeenstemt met hun eigen godsdienstige of levensbeschouwelijke overtuiging. Bovendien is het geen plicht voor de overheid om binnen redelijke afstand van de woning een door ouders gewenste godsdienstige of levensbeschouwelijke richting op te richten.

Conclusie

Ondanks eerdere uitspraken van lagere rechters heeft de hoge Raad in deze zaak besloten dat een beroep op art. 5 onder b lpw, waarbij de jongere al op school ingeschreven heeft gestaan, niet leidt tot een vrijstelling van rechtswege, ook niet als men de strijd met artikel 8 lid 2 Lpw en het EVRM aanvoert. Integendeel de Hoge Raad stelt zelfs dat de vrijheid van de school van hun keuze van ouders wordt erkend, maar dat het enige argument dat er geen school is binnen de redelijke afstand van de woning niet leidt tot een vrijstelling van de inschrijvingsplicht

In deze zaak volgt de jongere sinds november 2007 geen onderwijs meer. 3 ½ jaar later worden ouders door de Hoge Raad nog steeds schuldig bevonden aan overtreding van de Leerplichtwet.

Samenvatting uitspraak Rechtbank Utrecht 17 mei 2011

De casus:

Ouders hebben 3 kinderen. 2 kinderen staan ingeschreven op een school en volgen onderwijs. Kind 3 is nog niet leerplichtig. Op 2 oktober 2006 schrijven de ouders kinderen uit bij de school en geven de kinderen thuisonderwijs. Op 1 juli 2010 verhuist het gezin naar een andere gemeente. Er wordt een kennisgeving voor de 3 kinderen ingediend waarin ouders verklaren dat zij tegen de richting van het onderwijs op alle binnen redelijke afstand van hun woning gelegen scholen overwegende bedenkingen hebben. Ouders laten weten dat zij niet op de uitnodigingen van de gemeente zullen reageren om in gesprek te gaan. De leerplichtambtenaar maakt een proces-verbaal op.

De overwegingen van de rechtbank

Tijdens de zitting geeft moeder aan dat zij en haar echtgenoot behoren tot de stroming van het Pinkster-Holistisch Christendom en dat zij zijn aangesloten bij de Evangelische gemeente. Zij legt daarbij uit wat hun levensovertuiging inhoudt.

Zij hebben echter aan de leerplichtambtenaar geen inzicht willen geven in de afwegingen die aan hun melding ten grondslag liggen. Ook hebben zij niet verteld welke scholen zij bezocht hebben en op welke punten zij bezwaren hebben tegen deze scholen, aangezien zij een beroep doen op een vrijstelling van rechtswege.

De kantonrechter is van oordeel dat dit **niet** betekent dat verdachte niet aannemelijk hoeft te maken dat er tegen de richting van het onderwijs op alle binnen redelijke afstand van haar woning gelegen scholen overwegende bezwaren bestaan. Het gewicht van de bezwaren staat weliswaar niet ter beoordeling aan de leerplichtambtenaar en de kantonrechter, maar wel dient beoordeeld te worden of er sprake is van een richtingsbezwaar.

Volgens de kantonrechter kan van verdachte in redelijkheid worden gevraagd om haar bezwaren tegen de scholen in de woonomgeving concreet te omschrijven en is het onvoldoende om in algemene termen te stellen dat er bezwaren bestaan tegen alle scholen zonder dat duidelijk wordt om welke scholen het gaat.

De kantonrechter komt dan ook tot het oordeel dat verdachte niet geacht kan worden wegens bedenkingen tegen de richting van het onderwijs te zijn vrijgesteld van de verplichtingen uit hoofde van de Leerplichtwet.

Conclusie

Indien ouders een beroep doen op artikel 5 onder b Lpw, dan zullen zij moeten aangeven welke overwegende bezwaren zij hebben tegen de scholen op redelijke afstand van de woning, zodat er geoordeeld kan worden of er sprake is van een richtingsbezwaar. Ouders zullen dus moeten motiveren wat hun bezwaren zijn en kunnen geen beroep doen op artikel 5 onder b Lpw met enkel alleen een kennisgeving waarin men alleen aangeeft dat zij overwegende bezwaren hebben tegen de richting van het onderwijs.

In deze zaak volgen de 2 oudste kinderen al ruim 4 ½ jaar geen regulier onderwijs meer.